

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko (...) Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 listopada 2008 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 18 lipca 2008 r., sygn.

akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 stycznia 2008 r. W uzasadnieniu wskazał, że od wniesionej skargi pełnomocnik powódki uiścił opłatę podstawową w wysokości 30 zł, powołując się na zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. Skoro więc nie została opłacona opłatą stosunkową i nie został zawarty w niej wniosek o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym to podlegała odrzuceniu a *limine* na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

W zażaleniu pełnomocnik powoda zarzucając naruszenie art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c., art. 2 Konstytucji, art. 100 ust 2 u.k.s.c. i art. 130² § 3 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze utrwalony jest pogląd co do wykładni art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Sędziego, który brał udział w wydaniu wyroku sądu drugiej instancji, nie jest wyłączony z mocy samej ustawy od udziału w wydaniu postanowienia o odrzuceniu kasacji wniesionej od tego wyroku (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., II PZ 45/05, OSNP 2006 nr 21, poz. 332, z dnia 11 marca 2008 r., II CZ 114/07, z dnia 20 maja 2005 r. III CZ 20/05, i z dnia 20 maja 2005 r., III CZ 11/05, niepublikowane i uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., III CZP 97/2004, OSNC 2006 nr 2, poz. 24).

Powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r. SK 19/02, (OTK 2004 nr 7, poz. 6) nie dotyczy podniesionej w zażaleniu kwestii, albowiem odnosi się do wyłączenia sędziego, który orzekał w instancji niższej. Z tego względu zarzut nieważności postępowania jest chybiony.

W związku z rozbieżnością w wykładni prawa Sąd Najwyższy - na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego - w dniu 5 czerwca 2008 r. podjął w składzie siedmiu sędziów uchwałę, III CZP 142/07 (Biul. SN 2008, nr 8, s. 7), w której przyjął, że zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego oraz że pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym. Uchwale tej nadano moc zasady prawnej, jednak w jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy podkreślił, że w dążeniu do ujednoczenia praktyki oraz uniknięcia komplikacji, które mogłyby nastąpić na skutek stosowania uchwały jako argumentu przy wnoszeniu skarg o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnymi orzeczeniami opartymi na odmiennej wykładni, rozważył zakres jej związania - jako zasady prawnej - w czasie. Dodał, że podstawę do tych rozważań daje głoszony w literaturze oraz orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pogląd, że w sytuacji, w której występowały rozbieżności interpretacyjne w praktyce funkcjonowania prawa, w zachowaniach podmiotów zobowiązanych do przestrzegania norm prawnych oraz w działaniach organów powołanych do ich stosowania, istnieje możliwość ograniczenia wstecznego stosowania ustalonej interpretacji przepisu (zob. uchwałę Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 1995 r., W 9/94, OTK Zb.Urz. 1995, nr 1, poz. 20). W konsekwencji, Sąd Najwyższy stwierdził, że dokonana w uchwale wykładnia ma zastosowanie na przyszłość, od dnia jej podjęcia.

Skoro więc wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany w dniu 25 stycznia 2008 r. i skarga kasacyjna została wniesiona w dniu 25 kwietnia 2008 r. to stosując się do powołanej wyżej zasady prawnej - w jej aspekcie czasowym - należało przyjąć, że wiąże ona składy orzekające Sądu Najwyższego co do skarg kasacyjnych wniesionych po dniu 5 czerwca 2008 r. (por. odpowiednio postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 52/08 niepublikowane). Inna wykładnia budziłaby w tej sytuacji wątpliwości natury konstytucyjnej, skoro wnoszący skargę kasacyjną pełnomocnik zastosował się do funkcjonującej wtedy w praktyce wykładni, która przeważała także w judykaturze Sądu Najwyższego.

Z tego względu na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.